

Lärare & elev

2 × TRUMPET

Elias Svanberg & Ture Herrgårdh

Mats Jansson – piano

Tannefors kyrka
17 november 2019 kl. 16.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund
och Scandic i Linköping.

George Enescu är utan tvekan den främsta musikpersonlighet som fötts i Rumänien. Han var över hela Europa känd som en fantastisk violinvirtuos, men också som en nästan lika skicklig pianist. Han var sitt lands främste dirigent och har som pedagog fostrat generationer av unga begåvade landsmän. Hans båda rumänska rapsodier spelas tämligen ofta, och hans tre symfonier, orkestersviter, stråkkvartetter, sonater och operan *Oedipe* hör till hans mästerverk. Men han var inte speciellt produktiv, blott ett trettiotal verk hann han med. Redan som sjuåring började han studera vid konservatoriet i Wien, och som fjortonåring hade han vunnit inträde i Pariskonservatoriet och där utbildade han sig till tonsättare med Gabriel Fauré och Jules Massenet som viktigaste lärare. Hans *Légende* är en av de många relativt korta verk han skrev 1903–06 medan han uppehöll sig i Paris. Det är en koncentrerad rapsodi vars många episoder avrundas med att de första återkommer på slutet.

Halsey Stevens har ibland kallats Amerikas Hindemith, mestadels för att också han med förtjusning komponerade sonater för olika instrument. Men egentligen står han musikaliskt närmare Bartók. Han föddes i New York och avled i Los Angeles, där han arbetat som kompositionsprofessor vid University of Southern California. Han skrev gärna musik som karaktäriseras av livfulla rytmer och briljant användning av instrumenten. Hans sonat för trumpet från 1956 har kallats den bästa i sitt slag från Amerika.

Toru Takemitsu var en tonsättare som värdesattes mycket högt runt om i världen, och åtskilliga musiker var angelägna att få musik skriven av honom. Vår egen trumpetmästare Håkan Hardenberger tillägnades det ca fem minuter långa verket *Paths*, stigar, för ensam trumpet. Han uruppförde musiken under en konsert till Witold Lutosławskis minne den 21 september 1994, vid festivalen Warszawa-hösten. Titeln syftar på den polske tonsättarens levnadsbana, men ska med sin vindlande bana mera ses som symbolisk än biografisk. Det är en subtil elegi, mestadels hållen i piano eller pianissimo, till och med pianopianissimo, men också med några ljudliga utbrott.

Så kommer till slut lite operamusik! Den store schlagerkompositören *George Gershwin* började mycket tidigt komponera evergreens och gjorde sig en betydande förmögenhet på dessa. Men han kände sig ändå inte tillfredsställd, utan siktade på att också erövra konstmusiken. Ett av hans första försök var *Rhapsody in Blue*, där han velat kombinera jazz och klassiskt, det kanske enda riktigt lyckade exemplet på denna typ av fusion. Han skrev senare en pianokonsert och symfoniska dikter – så återstod då bara att erövra operascenen. Under lång tid levde han med fattiga färgade för att lära sig deras språk och musik. Resultatet blev en jazzopera som heter *Porgy and Bess*. I dess början sjunger Clara vaggvisan *Summertime* för sitt lilla barn.

Stig Jacobsson

Nästa konsert blir 22 januari då vi gästas av *Messiaen Quartet Copenhagen*, som bl.a. bjuder på den fantastiska *Quator pour la fin de temps*. Linköpings symfoniorkester har 24 november bjudit in Swedish Shuffle för att ge oss Happy Days. 5 december får vi höra Mozarts Requiem med Östgöta blåsarsymfoniker tillsammans med Sofia Niklasson, Ivonne Fuchs, Martin Vanberg och Lars Arvidson

www.linkopingkammarmusik.se

Program

Girolamo Fantini ca 1600 – efter 1675	<i>Sonata nr 7 ”detta del Vitelli”</i>
J. S. Bach 1685–1750	<i>”Jesu bleibet meine Freude” ur kantat nr 147</i>
Petronio Franceschini 1650–1680	<i>ur Sonata in D</i> I Grave II Allegro
C. Grimm/W. A. Mozart/ J. Kail	<i>Potpurri</i>
Thorvald Hansen 1847–1915	<i>Romance og Scherzo</i> I Grave II Allegro
Paul Hindemith 1895–1963	<i>Sonate</i> I Mit kraft II Mässig bewegt III Trauermusik. Sehr langsam
	
Igor Stravinsky 1882–1971	<i>Fanfare for a New Theatre</i>
George Enescu 1881–1955	<i>Légende</i>
Halsey Stevens 1908–1989	<i>Sonata</i> I Allegro moderato II Adagio tenero III Allegro
Toru Takemitsu 1930–1996	<i>Paths (In memoriam Witold Lutosławski)</i>
George Gershwin 1898–1937	<i>Summertime</i>

Den här konserten kan man verkligen kalla ett smörgåsbord med trumpetläckerheter, såväl kända som mindre kända och okända, såväl gammalt som nytt. Först ett knippe barockmusik, där den enda riktigt kända tonsättaren är fader **Bach**, och hans koral ”Jesus bleibet meine Freude” ur kantat nr 147 som blivit nästan något av en schlager som knappt behöver beskrivas. Desto mer okända är *Fantini* och *Franceschini*.

Girolamo Fantini var ordningsman för trumpetarna vid hovet i Florens från 1631, anställd av storhertigen av Toscana. Allt han skrev finns samlat i hans handledning för trumpetare som publicerades 1638. Den blickar både framåt och bakåt, och rymmer, förutom övningar för en trumpet, också duetter samt en hel del sonator av den renässanstyp som lyfter fram en ensam stämman till vilken de lägre stämmorna improviserades. Men här finns också de äldsta kända verken för trumpet med generalbas, en serie korta sonater, sannolikt uppkallade efter någon musicerande vän eller mecenat.

Petronio Franceschini föddes i Bologna, i vars kyrka San Petronio han spelade cello fram till 1680. Han tycks ändå ha lämnat det jordiska i Venedig, där han arbetade på sin femte opera. En modell han ofta använde i sin instrumentalmusik var den fyrsatsiga Sonata ca chiesa, kyrkosonaten, och det vi får höra nu torde höra till det sista han skrev. Den är klar och enkel i strukturen, men rymmer också mycket av tidens lärdom, väl dold av ett härligt musicerande.

Så hoppar vi helt över 1700- och 1800-talet. Det vill säga att Mozart som hastigast dyker upp i ett potpurri, och att **Thorvald Hansen** får leda över från barocken till 1900-talet. Han var en dansk trumpetare som 1867 blev medlem av orkestern i Tivoli, och som solotrumpetare i Det Kongelige Kapel 1884. Men som den genommusikaliska personen han var spelade han samtidigt både violin och viola i olika kammarensembler. Dessutom vikarierade han som organist i Vårfrukyrkan. Förutom en uppskattad trumpetsonat skrev han flera större och mindre verk, däribland en orkestersvit, violinromanser och serenader. Han undervisade också i trumpetspel vid Musikakademien. Hans *Romance og Scherzo* skrevs ursprungligen för kornett.

Paul Hindemith får väl sägas vara en av de första tyska avantgardisterna, väldigt modern med den tidens öron, men idag så mycket mer av en klassiker. En av hans specialiteter var att skriva sonater, och han bestämde sig tidigt för att skriva en sonat för vart och ett av symfoniorkesterns alla instrument – och det blev fler än så. Den för en trumpet blev en av de allra sista, skriven 1939, strax innan han under kriget bosatte sig i USA. Det är tonal musik, med en mjukare struktur än hans tidigare sonater. Intressantast är kanske den sista satsen, en sorgemusik i form av en marsch och en koral, som i noterna bär orden ”Alle Menschen müssen sterben” (alla måste dö). Det är väl tidsandan som slår igenom.

Igor Stravinsky, född i Ryssland men senare amerikansk medborgare, var hela livet intresserad av balett, så när hans gode vän koreografen George Balanchine och hans kompani flyttade in i New York State Theatre i Lincoln Center 1964 hade han komponerat en *Fanfare for a New Theatre*. Men passa på. Här går det undan. Denna lilla pärla sveper förbi på 30 sekunder.